

have i Stedet, affkaarne fra det Gode at have en Havelod at dyrke. Det er dog af Betydning for ham, at han kan knytte sine Folk til sig paa en saadan Maade, at de kunne leve hyggelig og godt, og at de kun nødig forlade deres Hus og deres Arbejde.

De mere udførlige Indbendinger, der kunne rettes imod, hvad det ærede Medlem har fremsført, ere allerede fremsatte af min Medforslagsstiller. Jeg skal endnu kun komme tilbage til dette, at det ærede Medlem mente, at de 2 Skpr. Land maatte udmaales efter Bonitering, og at der var Steder, hvor det kunde være ønskeligt, at saadanne Havelodder blev paa et Par Tdr. Land eller maafte mere, fordi en Del af dem ikke duede, idet der saa kunde være enkelte Pletter, som han kunde dyrke omtrent i Flæng og paa den Maade saa lidt Havesager. Jeg tror, at denne Betragtning ogsaa er et Tankeeksperiment. Det kunde jo ligesaa let ske, at de 2 eller 6 Tdr. Land som bleve udlagte til ham, vare af ens Bestaenhed, at der ikke var nogen mere frugtbar Plet i det ene Hjørne end i det andet, og at det allevegne var lige umuligt at dyrke Havesager derpaa. Det kunde være tænkeligt, at man paa Egne i Vandet kunde komme til at udlægge 2, 3, 4, 5, 6 Tdr. Land, hvorpaa man ikke kunde andet end sulteføde et Faar, men udlægge vi en eller to Skpr. Land til Have, er det slet ikke vanskeligt at saa det gjort dygtigt til Havebrug. Jeg har set Haver anlagte i det bare Strandsand, set dem blandede med Vermærgel fra Klinten og med raadent Tang. Jeg har jet den værste Sandjord blandet med Mosedynd, Ler og den Slags Ting. Og jeg vil sige, jeg har da ogsaa set de yndste Heder, og naar vi der tage en Skp. Land eller to — jeg antager som en Betingelse, hvad det ærede Medlem fra Aalborg (Plesner) fremhævede, at der maa søges Væbæster paa saadanne Steder — saa anser jeg det slet ikke for vanskeligt for en saadan, Insidder at berede sig en dyrkelig lille Have, naar han igennem sin Nabo, der har Befordring, kan saa denne en Dags Tid og saa saa hentet sig Blandingsjord eller Mosedynd, eller hvad der nu hører til. Jeg tror, at det ligger meget nærmere for ham at saa en Have paa 1 eller 2 Skpr. Land frugtbringende, end dersom vi gaa hen og tillægge ham et Stk. Jord paa 5—6 Tdr. Land, som han slet ikke magter. Og hvor ganske anderledes let vil det saa ikke være for ham, naar han faar Havelodden bragt i Stand, saaledes at han kan begynde at avle lidt — Smaafolk holde jo undertiden en Gris — at samle Gødning til det lille Stykke Land, end hvis der er

flere Tdr. Land; hvorledes skal han saa saa det godt og sat i Kraft? Jeg betragter disse Indbendinger fra det ærede Medlem som Tankeeksperimentet, og som saadanne møder jeg dem. Jeg har ikke noget imod, at de fremkomme, jeg finder det ganske rigtigt, at de fremkomme, naar de ikke, som jeg sagde før, kommer frem paa en saadan Maade, at de skulde gælde som acceptable Modgrunde, for saa gælde de virkelig ikke. Ja, saa tror jeg ikke, at jeg skal forlænge Debatten om denne Lov videre. De Betragtninger, det ærede Medlem har gjort gældende, vilde jo selvfølgelig saa deres Overvejelse ligesom alle de andre Betragtninger, der ere komne frem, og jeg vil haabe, at de ikke skulle lægge altfor mange Sten i Vejen for Lovforslaget; for det vilde dog vistnok være ønskeligt, om vi kunde saa en saadan Lov igennem.

B. Pedersen: Denne Sag har jo nu faaet en saa udtømmende Behandling, at der egentlig ikke er stort mere at sige derom. Jeg skal derfor begrænse mig, men jeg kunde dog nok have lyst til at gøre nogle Bemærkninger. Jeg hører selvfølgelig ogsaa til dem, der sympatisere fuldt ud med Tanken i dette Forslag, og jeg tror, at dersom man kunde saa denne Tanke ført praktisk ud i Livet, vilde det bidrage til at styrke Udviklingen her og gøre den mere selvstændig derigennem, at man knyttede flere Familier til de mindre Hjem eller i hvert Fald de mindre Virksomheder, og jeg er vis paa, at det paa mange Steder vil blive modtaget med Taknemlighed af de mindre heldige stillede i økonomisk Henseende. Det kan være, at man maafte noget overdrive Betydningen af de Goder, det vil medføre, men vi kunne være visse paa, at der er mange, der ville benytte sig af denne Haandskræftning, vi her give. Jeg sympatiserer som sagt fuldt ud med Tanken, dog ikke just fordi den — som det ærede Medlem for Aarhus Amts 3dje Valgtreds (Harald Jensen) udtrykte sig, tilside sætter den private Ejendomsret. Hvilke Motiver man kan have til at sympatisere med Loven bliver jo enhver egen Sag, men jeg sympatiserer som sagt ikke med Loven af den Grund. Jeg tror dog, at det kan forsvares at tilside sætte den private Ejendomsret, saaledes som her er Tale om, af Hensyn til saa mange af vore Medborgere i Samfundet; jeg tror ikke, at der er nogen Fare derved, men jeg er ingen Ven af de Principper.

Med Hensyn til Lovforslagets enkelte Bestemmelser er der af flere enkelte Talere gjort Bemærkninger og ogsaa øvet Kritik.